

همسان همسری و تاخیر در ازدواج دختران

www.ketab.ir

نویسنده: زینب رهبر

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیسی
شماره کتابشناسی
ملی

رهبړ، زېڼب، ۱۳۶۸ -
همسان همسري و تاخير در ازدواج دختران/نویسنده
زېڼب رهبړ.
تهران: شاپرک سرخ، ۱۳۹۴.
۷۳ص.
۶۵۰۰۰ ریال ۷-۵۸-۸۰۳۹-۶۰۰-۹۷۸:
فیپا:
سن ازدواج -- ایران -- سمنان (استان) -- نمونه پژوهی
دانشجویان زن -- ایران -- سمنان (استان) -- نگرش ها -
نمونه پژوهی
۱۳۹۴ ۹ ر ۹ الف / HB۱۱۱۴
۳۰۴/۶۰۹۵۵۸:
۴۱۷۹۴۵۴:
ملی

عنوان: همسان همسري و تاخير در ازدواج دختران
نویسنده: زینب رهبړ
نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۵
ناشر: شاپرک سرخ
چاپ و صحافی: شاپرک
شمارگان: ۱۰۰۰
قیمت: ۶۵۰۰ تومان
شماره شابک: ۷-۵۸-۸۰۳۹-۶۰۰-۹۷۸
انتشارات شاپرک سرخ: تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان آزادی، کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴ واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparac.com

پیشگفتار:

خانواده یکی از ابتدایی ترین نهادهای اجتماعی است که هرگونه تغییر و تحول در شکل و ساختار آن تغییر در کل جامعه را به همراه دارد، لذا چون خانواده از طریق ازدواج شکل می گیرد، به دنبال تغییر و تحولات خانواده، ازدواج نیز دچار تغییر میشود. از جمله تغییراتی که در طی سده ی گذشته در حوزه ازدواج رخ داده است تغییر در سن ازدواج و عبارت دیگر بالا رفتن سن ازدواج می باشد. که امروزه از آن با عنوان تاخیر در سن ازدواج یاد میشود. این مسئله برای هر دو جنس (دختر و پسر) مطرح است که در کتاب حاضر تاخیر در سن ازدواج دختران و بخصوص دختران تحصیلکرده و شاغل مورد بررسی قرار گرفته است. اما چرا که نگرش دختران تحصیلکرده و شاغل نسبت به همسان همسری یکی از مهم ترین عواملی است که امروزه باعث تاخیر در سن ازدواج آنها شده است. هدف کتاب حاضر بررسی و مطالعه این موضوع است که عوامل تاخیر در سن ازدواج بر نگرش دختران تحصیلکرده و شاغل نسبت به همسان همسری چه تاثیری دارد؟ که در چارچوب نظری از نظریه همسان همسری، استفاده شده است که بر مباحث زیر. نظریه همسانی تحصیلی و اجتماعی، همسانی جسمانی، همسانی در امور مالی و معنوی و همسانی جغرافیایی میان دو نفر برای ازدواج حائز اهمیت است. روش جمع آوری در کتاب حاضر، روش پیمایشی و جامعه آماری دختران مجرد ۲۴ تا ۴۴ ساله تحصیلکرده و شاغل می باشد. که از این جامعه یک نمونه ۲۵۰ نفری با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای از نوع انتساب متناسب با حجم

انتخاب گردید و برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد. نتایج بدست آمده از بررسی حاکی از آن است که در بین عوامل موثر بر تاخیر در سن ازدواج دختران از جمله تحصیلات، اشتغال، درآمد، استقلال مالی، پایگاه اجتماعی- اقتصادی والدین و نظر والدین، فقط بین دو متغیر تحصیلات دختران و نگرش آن ها نسبت به همسان همسری و همچنین بین دو متغیر نظر والدین نسبت به همسر آینده دختران شاغل و تحصیلکرده و نگرش آن ها نسبت به همسان همسری رابطه معناداری وجود دارد.

www.ketab.ir

پیشگفتار:	۵
مقدمه	۹
تعریف همسان همسری	۲۹
نظریه کارکردگرایی ساختاری	۳۱
نظریه مبانی اجتماعی	۳۷
نظریه انتخاب عقلانی	۴۰
نظریه ایده آلیسم بر سه	۴۱
نظریه گذار جمعی در	۴۳
نظریه دسترسی، امکان، تمایل دیکسون	۴۴
نظریه برابری جنسیتی	۴۵
نظریه همسان همسری	۴۶
همسان همسری از دیدگاه جغرافیایی	۴۷
همسان همسری بر مبنای ویژگی‌های جسمانی	۴۹
همسان همسری از دیدگاه اجتماعی و تحصیلی	۵۰
همسان همسری از نظر امور ذهنی و معنوی	۵۲
چارچوب نظری	۵۴
مطالعات بین‌المللی تجربی	۵۷
مطالعات داخلی	۶۱
منابع و مآخذ:	۶۹

خانواده یک نهاد اجتماعی است که در همه جای دنیا و از جمله ایران، از گذشته های دور تا کنون با ازدواج شکل می گرفته است. برگس و لاک^۱ در اثرشان خانواده به سال ۱۹۵۳ می نویسند: «خانواده گروهی است متشکل از افرادی که از طریق پیوند زناشویی، همخونی، و با پذیرش (بعنوان فرزند) با یکدیگر به عنوان شوهر، زن، مادر، پدر، برادر و خواهر در ارتباط متقابلند و فرهنگ مشترکی پدید آورده و در واحد خاصی زندگی می کنند» (ساروخانی، ۱۳۸۸، ۱۹).

ازدواج یکی از اساسی ترین راه های پاسخگویی به نیاز جنسی در انسان است. از دیدگاه جامعه شناسی ازدواج یک قرارداد اجتماعی و ضامن بقای نسل است. تعاریف متعددی توسط صاحب نظران از ازدواج شده است. کلودلوی اشتراوس^۲ معتقد است که «ازدواج برادری است دراماتیک بین فرهنگ و طبیعت یا میان قواعد اجتماعی و کشش جنسی. همچنین کارلسون^۳ ازدواج را اینگونه تعریف می کند: ازدواج فرآیندی است از تنش متقابل بین دو فرد یک مرد و یک زن که برخی شرایط قانونی را تشکیل بخشیده اند و مراسمی برای برگزاری زناشویی خود برپا داشته اند و بطور کلی به دلیل آنان مورد پذیرش قانون قرار گرفته و بدان ازدواج اطلاق شده است» (همان منبع، ۲۵).

^۱ - Burgess & lack.

^۲ - Claude Levi Strauss

^۳ - karlsson.

هرگونه تغییر و تحول در خانواده موجب تغییر شکل و ساختار در کل جامعه می شود. همچنین تغییر و تحولات جامعه نیز بر خانواده موثر است. لذا مطالعات خانواده همواره مورد توجه جامعه شناسان بوده است. «تهاد خانواده تحت تاثیر عوامل مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی همواره در حال تغییر است، عامل سواد، اشتغال زنان، بالارفتن سن ازدواج و محدود کردن تعداد فرزندان و غیره بر تغییرات درون خانواده تاثیر میگذارد» (شیخی، ۱۳۸۷، ۲۵).

از آنجا که خانواده از طریق ازدواج شکل می گیرد، در پی تغییرات متعددی که خانواده از دوران های گذشته تا کنون بدنبال تغییرات فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی دو قرن اخیر داشته مثل تغییر در نقش خانواده، کارکردها و وظایف آن و حتی تغییر در شکل و ساختار خانواده، در کم و کیف ازدواج، شکل ازدواج، معیارهای انتخاب، مسر، سن ازدواج و ... نیز تغییراتی رخ داده است. چنانچه دکتر آزاد ارکی در کتاب جامعه شناسی خانواده ایرانی آورده است: «در طول دو سده اخیر در پی تغییرات گسترده جامعه ایرانی در جریان نوسازی فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور نهاد خانواده نیز تغییرات اساسی یافته است» (آزاد ارکی، ۱۳۹۰، ۳).

پدیده ی ازدواج از جنبه های مختلفی قابل مطالعه و بررسی می باشد. یکی از مسائلی که در این حوزه و بخصوص در دهه های اخیر مطرح شده و اهمیت یافته است، مسئله تاخیر در سن ازدواج هر دو جنس (پسر و دختر) و بالاخص دختران است. «سن ازدواج و فاصله سنی ازدواج دختر و پسر در موقع ازدواج، از متغیرهایی هستند که در ابعاد مختلف حیات خانواده و شکل

گیری ساختار آن نقش آفرین به شمار می روند» (محسنی و پوررضا نور
۱۳۸۲، ۱۴۵).

ضروری است در اینجا به این نکته پرداخته شود که منظور از سن ازدواج سنی است که فرد اقدام به ازدواج می کند حال باید دید چه زمانی تاخیر در سن ازدواج رخ می دهد و منظور از تاخیر در سن ازدواج چیست؟ بنظر میرسد در صورتی که ازدواج، در سنی بیش از سنی که قانونا و عرفا ازدواج در آن رخ می دهد واقع شود میتوان گفت تاخیر در سن ازدواج بوجود آمده است. «تاخیر در سن ازدواج عبارت است از میزان عقب افتادن سن مطلوب ازدواج جوانان را جامعه که بر حسب متغیرهای کمی سالها و یا متغیرهای کیفی میزان تاخیر سن ازدواج (کم، متوسط، زیاد) قابل بررسی و محاسبه است» (اسکندری، ۱۳۸۷، ۱۲).

بر اساس مطالعات انجام شده، تاخیر در سن ازدواج دختران یکی از معضلات اصلی ازدواج در ایران می باشد که دلایل مختلفی برای آن ذکر شده است. از جمله خروج زنان از خانه و اشتغال آنها به کار در اجتماع، افزایش سطح تحصیلات، طولانی شدن دوران تحصیل، استقلال مالی و اقتصادی، تمایل به داشتن همسری همسان با خود و غیره. از جمله عواملی که منجر به تاخیر در ازدواج می گردد، استقلال مالی و اقتصادی زنان است که این امر باعث شده ازدواج و تشکیل خانواده و متعاقب آنها با تاخیر مواجه گردد» (شیخی، ۱۳۸۷، ۱۰۴).